

CÍRKEVNÍ RESTITUCE

ZÁSADY VZTAHU STÁT – CÍRKVE PODLE UČENÍ 2. VATIKÁNSKÉHO KONCILU (1962–1965)

Podstatný význam mají tři zásady:

- zásada autonomie státu a církve v oblasti své kompetence;
- zásada ochrany náboženské svobody v individuálním i společenském rozměru;
- zásada spolupráce státu a církví pro dosažení společného dobra lidské osoby.

Zásada autonomie státu a církve

- nezávislost církve jako společnosti v duchovních věcech a jejich realizaci;
- nezávislost církevní hierarchie v řízení poslání církve ve světě;
- nezávislost jednotlivých věřících při plnění poslání církve ve světě;
- autonomie světa ve vztahu k církvi, ne však naprosté nezávislosti;
- autonomie politické společnosti;

Zásada náboženské svobody

Jde o náboženskou svobodu:

- ve vnitřní sféře – svoboda v hledání pravdy, svoboda v jednání podle poznané pravdy (nenarušují-li se práva třetích osob) a svoboda ve výchově svědomí;
- ve vnější sféře – svoboda ve veřejném výkonu náboženství v individuálním i společenském rozměru a svoboda od vnějšího nátlaku (příkazů či zákazů) v této oblasti ze strany státní moci.

Zásada spolupráce církve a státu

Konkrétně to znamená:

- ochrana a rozvíjení dobra lidského jedince;
- ochrana a rozvíjení dobra rodiny;
- ochrana a rozvíjení dobra jiných menších jednotek (spolků a sdružení apod.);
- ochrana a rozvíjení dobra občanské společnosti.

JAK BYLY CÍRKVE A NÁBOŽENSKÉ SPOLEČNOSTI FINANCOVÁNY V HISTORII?

a.) z výnosu vlastního církevního majetku

- dary nebo odkazy členům církví z řad šlechty a měšťanstva, resp. méně zámožných věřících

b) příspěvek formou patronátu

- příspěvky světské moci (patrona) na chod církve a jejích hodnostářů

c) z výnosů náboženských fondů (matic)

- zvláštní majetkové podstaty, ani státní ani církevní, které jsou ve správě státu s určením pro podporu katolické církve

d) z beneficium

- trvalá práva na příjmy pro určitý úřad, například farářský, která plynula z užitků s úřadem spojených.

e) z kongruy

- nejnižší stanovený příjem duchovního ve veřejně duchovní správě zaručený zákonem.

Dotace církvím ze státního rozpočtu (v tis. Kč)

	2000	2003	2007
Počet duchovních	3 501	3 824	4 389
Platy duchovních	422 537	605 896	873 333
Pojistné duchovních	146 336	209 577	305 667
Platy administrativy	31 798	34 000	34 000
Pojistné administrativy	11 004	11 776	11 900
Platy celkem vč. pojistného	611 675	861 249	1 224 900
Věcné náklady	38 833	39 700	37 000
Údržba církv. majetku	12 030	25 300	23 740
CELKEM	662 538	926 249	1 285 640

ZDŮVODNĚNÍ NÁVRHU

Podstata návrhu spočívá v navrácení majetku církvi dvěma formami – 51 miliard ve formě vrácení majetku, dalších 83 miliard finančně v průběhu dalších 60 let (při úroku 4,85% činí ročně platba 4,3 miliardy). Postupně by se naopak snižovala podpora státu církvím ročně o 60 milionů a po dvaceti letech by přestala existovat. Církev by se naopak vzdala všech majetkových nároků.

Pro přijetí dohody hovoří především tři argumenty: jde o vůbec **první ucelený návrh**, se kterým souhlasí jak stát, tak církev; **majetek církve je tak i tak zastaven a nelze s ním do vypořádání restitucí obchodovat** (stát by v podobě majetku vrátil církvi asi třetinu pozemků, se zbylými by po ukončení restituce disponovali jejich stávající majitelé, zejména obce) a v neposlední řadě **neúměrně rostou výdaje státu na církve**. Navíc splňuje obecný **princip nápravy minulých křivd, právo na soukromé vlastnictví a odluku státu od církve**, která je jedním z principů laického občanského státu.

Odpůrci argumentují zejména **neúměrnou výší celkové vrácené částky**, včetně úroků, a hrozbou **otevření Pandořiny skříňky** směrem k dalším restituentům. V obecné rovině namítají, že **církev je standardním občanským (zájmovým) sdružením**, a proto by stejně jako tyto skupiny neměla dostávat od státu finance. Opírají se rovněž o **stanovisko Právnické fakulty UK**:

Stanovisko Právnické fakulty UK

Podle deset let starého posudku církve na žádné vrácení majetku a finanční kompenzace nárok nemají. Podle expertů církve neměly od roku 1781 žádný soukromý majetek. To, čím církve disponovaly, jim podle analýzy rakouský stát pouze zapůjčil s dovětkem, že pozemky a budovy musí být využity na veřejně prospěšnou činnost. „Toto stanovisko je plně aktuální a na jeho obsahu nelze nic měnit,“ uvedl jeden z právníků Karlovy univerzity Jan Kudrna.

STÁTNI DOTACE CÍRKVÍM (V MLD. KČ)

Časová lhůta	Nepřerušovaný vývoj – varianta A	Nepřerušovaný vývoj – varianta B	Jehličkův plán
2009	1,4	1,4	5,6
do 2010	2,9	2,9	11,1
do 2015	11,9	11,7	37,6
do 2020	24,0	23,3	62,5
do 2025	39,9	38,2	85,8
do 2030	87,9	80,5	128,9
do 2035	122,8	109,6	150,3
do 2040	167,5	145,3	171,7
do 2045	167,5	145,3	171,7
do 2050	224,4	188,8	193,0
do 2055	296,6	241,5	214,4
do 2060	387,7	304,9	235,8
do 2065	502,3	380,7	257,2
do 2068	584,7	433,0	270,0

Varianta A nepřerušovaného vývoje počítá s tím, že počet duchovních poroste stejně rychle, jako v letech 1990-2007 (mezi uvedenými léty došlo k nárůstu počtu duchovních z 2 363 na 4 389, tedy o 86 procentních bodů). Varianta B nepřerušovaného vývoje počítá s tím, že počet duchovních poroste polovičním tempem, než v letech 1990-2007.

Tabulka nepočítá s půdou v hodnotě 51 miliard korun, kterou chce vláda vrátit církevním řádům.

Zdroj: aktuálně.cz

Řekli o církevních restitucích

Majetkové narovnání s církvemi je – pokud vím – dlouhodobým projektem dnešní vládní koalice. Byl přísliben v podepsané koaliční dohodě, která vznikla před formováním vlády a ve vládním prohlášení. Není to nic nového. Vyřešení tohoto problému je už dlouho opožděné. (Václav Klaus, prezident ČR)

Nedomnívám se, že při posuzování návrhu má hrát dominantní roli otázka, zda je návrh maximálně ekonomicky výhodný pro stát. I tak existují argumenty, že není pro český stát nevýhodný. (Martin Kupka, hlavní ekonom ČSOB)

Chtěli jsme maximálně usnadnit restituční řešení, aby mohlo dojít k nápravě historických křivd, a bylo možné začít pracovat na uzdravení vztahu našich občanů k majetku a ke spravedlnosti, bez níž nejde budovat skutečný mír a spokojenost, nelze mít ani skutečnou naději. (Jan Graubner, předseda České biskupské konference)